

Інформації

УДК 39(=161.2:477.83/.86):061(437)"18"Ф.РЖЕГОРЖ

ВІДКРИЛАСЯ ВИСТАВКА «СТАРА УКРАЇНА ФРАНТИШЕКА РЖЕГОРЖА»

Олена ФЕДОРЧУК

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4724-3566>

кандидат мистецтвознавства,
старший науковий співробітник,
докторант,

Інститут народознавства НАН України,
проспект Свободи, 15, 79000, м. Львів, Україна
e-mail: FOlena@i.ua; телефон

Напередодні 120-річчя з дня пам'яті відомого чеського етнолога Франтишека Ржегоржа (1857—1899 рр.) колектив Етнографічного відділу Історичного музею у складі Національного музею в Празі підготував виставку «Stará Ukrajina Františka Řehoře / Стара Україна Франтишека Ржегоржа». Виставка відкрилася в приміщенні колишнього літнього палацу Кінських 4 жовтня 2019 р. і триватиме до 30 квітня 2020 року (<https://www.nm.cz/historicke-muzeum/stara-ukrajina-frantiska-rehore>).

Співорганізатором виставки стала провідна наукова установа Львова — Інститут народознавства НАН України, яку представили науковий співробітник відділу народного мистецтва, кандидат мистецтвознавства Олег Болюк та докторант Інституту народознавства НАН України, кандидат мистецтвознавства Олена Федорчук. Співробітники Інституту народознавства НАН України проводили наукові консультації та активно співпрацювали над плануванням та виконанням стендів, атрибуцією експонатів, представлених в експозиції виставки. Співучасть в організації виставки взяло також Посольство України в Чехії, яке забезпечило перекладацькі роботи (підписи під експонатами та тексти на стендах зроблені чеською, українською, англійською мовами) та організацію розважальної частини відкриття виставки. На відкритті виставки особисто присутнім був посол України в Чехії — Євген Перебийніс, який привітав учасників заходу і запевнив усіх присутніх у важливості вшанування пам'яті та висвітленні етнографічного спадку великого друга українського народу Ф. Ржегоржа, про якого Іван Франко говорив: «Дала нам Чехія чоловіка з золотим серцем».

Ф. Ржегорж народився в 1857 р. у Чехії в с. Стежери (Stěžery) поблизу м. Градець-Кралоуве (Hradec Králové), де навчався у гімназії. У 1877 р. батько почав орендувати ферму у Вовкові під Львовом (нині Пустомитівського р-ну Львівської обл.), і вся родина переїхала туди. Відтоді ж Ф. Ржегоржа зацікавила народна культура українців, вивченню якої він присвятив своє життя аж до передчасної смерті в Празі в 1899 році.

Проводячи етнографічні розвідки, Ф. Ржегорж тісно співпрацював з прогресивною галицькою та буковинською інтелігенцією: Володимиром Шухевичем, Іваном Франком, Федором Вовком, Михайлом Павликом, Іваном Белеєм, Герміною Озаркевич, Наталією Кобринською, Євгенією Ярошинською, Ольгою Кобилянською та іншими.

Виступ музичного колективу «Лісоруб» зі с. Великий Бичків Закарпатської обл. України перед відкриттям виставки «Стара Україна Франтішека Ржегоржа»

Серед присутніх на відкритті виставки була відома чеська дослідниця наукового спадку Франтішека Ржегоржа — PhDr. Надя Валашкова

Виставку «Стара Україна Франтішека Ржегоржа» відкриває директор Етнографічного відділу Історичного музею у складі Національного музею в Празі Ph.D. Ян Погунек

Виступає докторант Інституту народознавства НАН України, кандидат мистецтвознавства Олена Федорчук

На відкритті виставки виступає науковий співробітник Інституту народознавства НАН України, кандидат мистецтвознавства Олег Болюк

Фрагмент експозиції виставки «Стара Україна Франтішека Ржегоржа»

Фрагмент експозиції виставки «Стара Україна Франтішека Ржегоржа»

Каталог виставки «Stará Ukrajina Františka Řehoře / Стара Україна Франтішека Ржегоржа» (обкладинка)

Сьогодні науковий доробок Ф. Ржегоржа добре знаний у світі. Народознавчі статті та світлини, зроблені чеським етнографом на українських теренах Австро-Угорської імперії, використовують у своїх дослідженнях етнологи, мистецтвознавці, філологи, культурологи тощо. Водночас, зібрані Ф. Ржегоржем пам'ятки матеріальної культури, які так само є важливим історичним джерелом, досі не стали ши-

рокодоступними. Їх бачили лише одиниці. Водночас, сформована Ф. Ржегоржем колекція є результатом поважної українсько-чеської співпраці й безумовно заслуговує на розгорнуті наукові розвідки.

Виставкою «Стара Україна Франтішека Ржегоржа» розпочалася об'ємна праця по виявленню, атрибуванню та оприлюдненню усіх зібраних Ф. Ржегоржем пам'яток народної культури українців. Логічним продовженням виставки стане підготовка й публікація ілюстрованого видання у форматі розширеного каталогу.

Для максимально вичерпного виявлення та розгорнутої атрибуції усіх зібраних Ф. Ржегоржем виробів буде застосовуватися методика зустрічних міждисциплінарних досліджень. Одночасно вивчатимуться архіви ученого (авторські нотатки, листування) та проводитиметься етнологічний та мистецтвознавчий аналіз зібраних ним артефактів. Зокрема, чеські музейники під керівництвом директора Етнографічного відділу доктора Яна Погунека та за участі відомої чеської етнологині Наді Валашкової збиратимуть історичні відомості про колекцію Ф. Ржегоржа загалом та її експонати зокрема. Українські учені, опираючись на результати роботи чеських етнологів з пошуку та розшифрування зроблених Ржегоржем коментарів до експонатів та керуючись методом порівняльного аналізу, складатимуть розгорнуті описи пам'яток з колекції. Одночасно із науковими розвідками проводиться високоякісна фотофіксація артефактів, яка дасть змогу у майбутньому створити віртуальну базу колекції Ф. Ржегоржа. Співпраця розрахована на 2019—2023 роки.

Готуючи виставку, об'єднаний колектив українських та чеських учених уже зробив класифікацію та попередній аналіз колекції, результати якого незабаром будуть опубліковані.

Це повідомлення підготовлено у рамках виконання Меморандуму про професійну співпрацю на 2019—2024 рр. між Інститутом народознавства НАН України (пр. Свобода, 15, Львів, 79000, Україна) та Національним музеєм у Празі (Václavské náměstí 68, 110 00, Praha 1, Česká Republika, IČ: 00023272).